

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

2. Quid sint, consideratio, meditatio, applicatio sensuum, &
contemplatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT I.

Quid hoc libro tractetur.

EA est nostri seculi ingeniorum fecunditas & ad pietatem vbertas, vt propè innumeri sint, qui vel scriptis libris, vel prolixioribus in rem suam quasi introductionibus, Orationis præcepta fusè dilucideque descripserint. Vitare tamen non possum, quin eadem de re breuiter hîc dicam, ne tam necessario prædico perseueraturum destituisse videar.

At tamen non id spectro vt larè hac de re differam, sed breuîus de necessarijs instruam, & ea sola persequar quæ B. P. N. Ignarius aureo suo Exercitiorum libello præcepta tradidit. Hanc sequar methodum, vt humani ingenij captum respectans, è facillimis, nobisque notissimis, huius exercitationis diducendæ, ac latius explicandæ viam præeam.

Quapropter nihil hîc de Oratione quæ voce, sed de sola illa quæ cogitatione perficitur, quòd tota in cogitatione perduret, non sic tamen quin si quando in impræmeditaram vocem eruperit, non ex tantillo mentis esse desinat.

Variis tamen & multiplex est orandi mente modus: licet enim nihil sit quod non cogitando euoluere, & mente possimus agitare, non est tamen quidam cuius orationis generi æquè aptum, nec etiam quibus hominum ad idem orandi genus aut à natura, aut à gratia ducitur. Quare vt planè nihil sit quod auidam progressionis in virtutibus mentem effugiat, sed planè vnde cum que perfectionis quidpiam comparet: quatuor hîc describo exercendæ mentis genera, quæ in orationem desinant, vel sint oratio perfectissima, varièque, vt patebit, permisceri, & vtiliter exerceri queant.

Sunt autem quatuor hæc genera, Consideratio, Meditatio, Applicatio sensuum, & Contemplatio, quæ vel seorsim singula, vel vt plurimum mixtim vtiutanda sunt.

CAPVT II.

Quid sint Consideratio, Meditatio, Applicatio sensuum, & Contemplatio.

Cogitatio est mentis quædam agitatio, seu actus quidam quo humanus animus reuoluit aliquid quod ipsi venit obuiam. Est autem hæc duplex, nempe sacra, vel profana. Sacra cogitatio, profanam quippe rejicimus, ea est quæ sanctum aliquè affectum, vel intellectum inuoluit: vnde fit vt de re non sancta, possit

possit esse sancta cogitatio, vt quando peccati grauitatem, vel vt eam cognoscas, vel vt illud detesteris, expendis; similiter & rem sanctam, vt Deum, vel vt eum cognoscas, vel vt etiam ames, cogitare potes. atque hinc duplex sacrae cogitationis genus exoritur, Vnum quod ita exercetur, vt ad intellectum solum tunc referatur, & scrutantis modo fit; etiam si sit id exortum ex recto fine amandi Deum, eiq; obsequendi, & hoc scientiarum est: Alterum quod etiam ad effectum spectat. Præterea horum vtrumque vel est quasi præteruolans, vt quamplurima quæ de subito in animum incidunt, & protinus etiam desinunt, vt illæ quoque quas eiaculatorias vocamus orationes: vel diutiùs cum animaduersione insistitur, vt in longo vel Theologiæ studio, vel orandi conatu.

Iam verò ad rem nostram solæ illæ cogitationes faciunt quæ sunt ad affectum aliquem pium, & quibus inhaeretur. Sed hæ ipse rursus duobus modis contingunt: namque aut cogitatio in pium aliquem affectum vel desiderium simpliciter & purè fertur, aut quasi coram Deo versatur, siue vt sit desiderij cõpos, siue vt alicui bono piè acquiescat. Si simpliciter in illud bonum fertur quod non est Deus, est pia & sancta cogitatio, non autem oratio: erit verò oratio, si quasi coram Deo id ipsum cogitet, vt in omni oratione sit necessariò pius quidam mentis coram Deo versantis affectus; non quidem perpetuus, qui continuari semper debeat, sed quòd saltem quæcumque in oratione cogitantur, è pio quodam affectu exoriri debeant, in eumque desinere conueniat. quod si breuissimè fiat, existit ea quam adspirationem, vel eiaculatoriam orationem diximus: at si producat, tum ea est qua de agimus oratio: quæ cum in cogitatione & à cogitatione fiat, hinc docemur non esse nobis in vanos cogitatus liberè & effusè loluendum animum, & ad orationem fore perarile si consuescamus intentiùs paulatim diutiùsque mentis aciem in vno aliquo occupare: sic enim sensum assuefaciemus nos ipsos, vt in vniuersa sacrae rei tractatione diutiùs perseverare sine labore possimus.

Sed ex ijs quæ dicta sunt, iam constat quid sit ea quam hîc volumus oratio, nempe cogitatio sacra prolixior & contètiòr, qua ex pio aliquo affectu in quem tunc incumbit, mens nostra quasi sub oculis Dei sanctè occupatur. Atqui hoc ipsum duobus modis accidit: aut enim ratiocinando, aut intuendo in id fertur quod propositum est. Hæc autem singula cum bifariam distinguantur, quatuor illa sunt quæ posuimus orationis genera. Etenim vel ita ratiocinamur, vt in boni & agendi inquisitione plurimum versemur, & est quam Considerationem appello: vel non adeò res agendas rimamur, sed affectui concitando plura damus, & hæc est Meditatio, quæ à Consideratione non admodum distat. Denique noster animus in res intuendas fertur, vel sic vt eas corporatorum sensuum ratione & modo simili reuoluat, tumque Applicationem sensuum esse dicimus, vel omni sensuum proportionè ac similitudine semota puro quodam quasi contactu id spectat quod sibi obrexit,

& hanc appellare solemus Contemplationem. Sed nunc singulas explicatum
camus.

C A P V T III.

De Consideratione.

*l. 2. de Con-
sid. c. 2.*

Consideratio, inquit S. Bernard. est intensa ad inuestigandum cogitatio, vel inten-
tio animi vestigantis verum. Quæ definitio vera fuerit, nostræque considera-
tioni conueniens, si modò intelligas, orationis esse quoddam genus, qua velis
getur, quid verè bonum aut malum, fugiendum aut sequendum: his enim feci-
mè te terminis consideratio continetur: & licet considerare possim, quibus potissi-
mè, sed est eò sine constituto considerare quæ potior via mihi sit eligenda. Vir-
de considerationis est proprium, vt solertiùs & pensculatiùs expendat, quæ
vnicuique rei possint subesse rationes, commoda, incommoda, consilia, euen-
tus, causa, circumstantia, offensiones, gratulationes, facilitas, difficultas, peri-
cula, laus, vituperium, imbecillitas, firmitudo, duratio, persona, locus, tempus,
ocasio, & denique id quodcumque æstimatione prudenti ad iudicium ferend-
um conferre, & ad alia istiusmodi discernenda traduci potest.

Hinc aptissima considerationi sunt, præcepta, literæ & epistolæ, sententiæ
quarum in verbis pondus inest, consilia & deliberationes, leges seu regulæ, fi-
cta quædam obscuri & ancipitis exitus, dubitationes quoque quæ vel verè fue-
rint, vel fingantur, quæstiones etiam quibus in facta inquiratur, vt rectius
tum temporis, & quibus rationibus niteretur B. Patris Ignatij consilium, de non
ingredienda veteri, sed noua excitanda Religione. Denique sic expendenda
sunt malorum remedia, & cum alijs comparanda, præsentiora nec ne sint ceter-
is, & vnde id fiat: Præcepta, leges, regulæ, diuinæ & humanæ, perpendenda at-
tentiùs: in sua facta, cogitata, dicta, omiſſa inquirendum, nihilque sui non dif-
cillum præterire conuenit. His rebus frequenter & solerter exercita mens, mi-
rum quantum prudentiæ, discretionis, veræque spiritualis cognitionis acqui-
ret: & in se id consequetur, quod ab illa fieri his verbis docet S. Bernardus. Pri-
mum quidem ipsum fontem suum, id est mentem de qua oritur, purificat consideratio. De-
inde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat, & ordi-
nat. Postremò diuinarum pariter & humanarum verum scientiam confert. Hæc est quæ
confusa determinat, hiantia cogit, sparsa colligit, secreta rimatur, vera vestigat, ve-
rissima examinat, ficta & fucata explorat. Hæc est quæ agenda præordinat, acta recog-
tat, vt nihil in mente resideat, aut incorrectum, aut correctione egens. Hæc est quæ in præ-
speris aduersa præsentit, in aduersis quasi non sentit: quorum alterum fortunatus, alterum
præ-

*l. 1. de Con-
sid. c. 7.*

erit. pra-